

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA O‘RTA TIBBIYOT VA FARMASEVTIKA XODIMLARI
MALAKASINI OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI**

«KELISHILDI»

Respublika o‘rta tibbiyot va
farmasevtika xodimlari

malakasini oshirish va ularni
ixtisoslashtirish markazi

hududiy xay‘at raisi

M.T. Zakimova

Zakimova 2025 y.

«TASDIQLAYMAN»

Respublika o‘rta tibbiyot va
farmasevtika xodimlari malakasini

oshirish va ularni ixtisoslashtirish
markazi direktori

L.X. Musadjanova

«12» dekabr 2025y.

Bilimlar sohasi: Sog‘liqni saqlash

Anesteziatka

(sikl bo‘yicha ixtisoslashtirish guruhlar uchun)

O‘QUV DASTURI

(216-kredit)

Toshkent – 2025 yil

1. Kirish

O'zbekiston Respublikasida o'rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, ixtisoslashtirish, tibbiyot muassasalarida hamshiralik ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan. Mazkur o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi "Tibbiyot va farmatsevtika ta'limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ- 4310-son va 2020 yil 7 apreldagi "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4666-sonli qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 19 may 2021 yildagi "O'zbekiston Respublikasida horijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari" PQ-5117 sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi" buyrug'i O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2024 yil 28 oktabr 333-sonli "O'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo'yiladigan Davlat talablari" ijrosini ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan. Dasturda o'quv fanining mazmuni, uni o'zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e'tiborga olingan. "Anesteziotika" o'quv dasturi yo'nalishining o'quv rejasi asosida tayyorlangan bo'lib, hamshiralarni 216 kredit ixtisoslashtirish uchun mo'ljallangan. Dastur fanlar modullariga ajratilgan bo'lib: kasbiy rivojlanish modulida O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2025 yil 15-avgustdagi "Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha xodimlarning bilim va ko'nikmalarini yanada oshirish haqida" 255-sonli buyrug'i ijrosini bajarish maqsadida "Tibbiyot sohasida korrupsiyaning oldini olish"moduli kiritildi. Kasbiy rivojlanish moduli ma'naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog'liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm-fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar kiritilib, tibbiy ta'limda uzluksizligi va uzviylikini, fanlar va bo'limlarni ketma-ketligini ta'minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o'quv materiallarini qamrab olgan. Dasturda davolash profilaktika muassasalari anesteziologiya va reanimatsiya bo'limlarida faoliyat olib borishni rejalashtirayotgan o'rta tibbiyot xodimlari lozim bo'lgan yangi bilim va ko'nikmalarni (bilishi mumkin, bilishi lozim, bajara olishi kerak va qaysi amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishi lozim) yetarli darajada o'zlashtirishga qaratilgan materiallar taqdim etilgan.

1.1. Maqsad:

Davolash profilaktika muassasalarining anesteziologiya va reanimatsiya bo'limlarida faoliyat olib borishdagi bilimlarini zamonaviy, innovatsion, dalillarga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlar bilan ularning malakaviy xarakteristikasiga mos holda o'qitish. O'qish natijasida o'rta tibbiyot xodimlarining

mavjud kompetensiyalarini takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko'nikmalarni egallash. O'rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, shu bilan bir qatorda ularga hamshiralik ishi mohiyati, uning sog'liqni saqlash tizimidagi o'ziga xosligi, normativ huquqiy hujjatlar bilan ishlash, aholiga sifatli tibbiy yordamini ko'rsatish, bemor hayotiga xavf soluvchi holatlarda shoshilinch yordam ko'rsatish, profilaktik tadbirlar majmuasini amalga oshirish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni chuqurlashtirish va yangilash.

1.1 Maqsad:

O'qish natijasida o'rta tibbiyot xodimlarining mavjud kompetensiyalarini takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko'nikmalarni egallash va kasbiy darajasini oshirish. Davolash profilaktika muassasalarida anesteziologiya va reanimatsiya bo'limlarida faoliyat olib borishni rejalashtirayotgan anesteziist(ka) hamshiralarni har tomonlama yetuk, yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, ular faoliyatini yanada takomillashtirish, malakali tibbiy yordam ko'rsatish samaradorligini ko'tarish, yangi nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallashga qaratilgan.

1.2.Vazifalar:

- O'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyotga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va davolash profilaktika muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashhishlash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish;
- sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va meyoriy hujjatlarni ish faoliyatida qo'llay olishga o'rgatish;
- zamonaviy klinik protokollar va standartlar bilan tanishtirib, ular asosida ishlash ko'nikmalarini yangilash va mukammallashtirish;
- etika va deontologiyaning zamonaviy jihatlari bilan tanishtirish;
- anesteziologiya sohasidagi yangiliklar bilan tanishtirish;
- zamonaviy anesteziologiya usullari, zamonaviy og'riqsizlantirish turlari bilan tanishtirish;
- bemorlarni og'riqsizlantirishga tayyorlash va operatsiyadan so'ng bemorlarni kuzatuvga olish va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavf omillarini erta aniqlash mahoratini oshirish;
- anesteziist(ka) hamshirasining huquqiy mas'uliyatlari, uning ish faoliyatidagi yangi ko'nikmalar, zamonaviy uslublar to'g'risida ma'lumot berish;
- nazariy bilimlarini yangilash, chuqurlashtirish, olgan bilimlarni ish jarayonida takomillashtirish;
- favqulotda vaziyatlar, kechiktirib bo'lmaydigan holatlarini tahlil qila olish va kechiktirib bo'lmaydigan yordamni ko'rsatish qobiliyatini yangilash.

1.3. Ta'lim oluvchilar toifasi (kontingenti):

O‘quv dasturi bo‘yicha davolash profilaktika muassasalarida anesteziologiya va reanimatsiya bo‘limida faoliyat olib borishni rejalashtirayotgan tibbiyot kollejini “Davolash ishi”, “Akusherlik ishi” va “Hamshiralik ishi” yo‘nalishlari bo‘yicha mutaxassisligini *tasdiqlovchi hujjati* bo‘lgan o‘rta tibbiyot xodimlari uchun mo‘ljallangan.

1.4. O‘quv dasturini o‘zlashtirish uchun zarur bo‘lgan tinglovchi kompetensiyasi:

- tibbiy etika va deontologiyani amalda qo‘llay oladigan, notiqlik san’atining asoslarini tushungan yetuk mutaxassis bo‘lishi;
- hamshiraning huquqiy meyorlarini, bemor huquqlari, roziligi, rad etishi, bemorlarning yoshiga nisbatan xususiyatlarini bilishi;
- tibbiyot psixologiyasi va shaxslararo muloqot ko‘nikmalarini amalga oshirish;
- bemorning asosiy hayotiy ko‘rsatkichlarni o‘rganish va baholash;
- bemorga og‘riqsizlantirishni tashkil etishdagi meyoriy hujjatlarni o‘rganish va yuritishni bilish;
- anesteziologiya usullari va bosqichlarini bilishi;
- bemorlarda og‘riqsizlantirish usullarini to‘g‘ri qo‘llashni;
- bemor holatini baholashni;
- tibbiyot psixologiyasi va shaxslararo muloqot ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;
- mutaxassisligi bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlarga ega bo‘lgan holda, uzluksiz o‘z malakasini oshirishga tayyor bo‘lishi.

1.5. Dasturning dolzarbligi:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi “Tibbiyot va farmatsevtika ta’limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4310 -son va 2020 yil 7 apreldagi “Tibbiy–sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4666-sonli qarorlari, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi №160 “Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo‘yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to‘g‘risidagi” buyrug‘i ijrosini ta’minlash, uzluksiz kasbiy ta’lim tizimida tibbiy kadrlarni qayta tayyorlash va ixtisoslashtirish, anesteziist(ka) hamshiralarini o‘z sohasining yetuk mutaxassislari sifatida shakllantirish.

1.6. Dastur hajmi: 216 kredit (kuniga 6 kredit, haftada 36 kredit).

1.7. O‘qish shakli:

- kunduzgi - o‘qish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy / a‘nanaviy o‘qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

1.8. Mashg‘ulotlarni o‘tish tartibi: Mashg‘ulotlar “Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish to‘g‘risidagi” O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yil15

iyundagi № 160 buyrug‘i va markazning ichki tartib-qoidalari asosida rejalashtiriladi va amalga oshiriladi.

Mashg‘ulotlar 9⁰⁰ da boshlanib, 13⁴⁰ da tamom bo‘ladi. Tushlik - 30 daqiqa.

1.9.O‘qish tugagandan so‘ng beriladigan hujjat: o‘quv kursini to‘liq o‘zlashtirgan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga “Anesteziist(ka)hamshira” yo‘nalishi bo‘yicha 216 kredit ixtisoslashtirishdan o‘tganligi haqida Davlat talablari namunasidagi sertifikat taqdim etiladi.

2. REJALASHTIRILAYOTGAN TA'LIM NATIJALARI

2.1.Rejalashtirilayotgan ta'lim natijalaridan so'ng takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo'lgan kasbiy kompetensiyalar:

- mutaxassisning fikrlash, tahlil va sintez qilish, jamoa bilan ishlash va uni boshqarish, intizomlilik, boshlagan ishini mantiqiy yakuniga yetkazishga tayyorligini rivojlantiradi;
- o‘z-o‘zini baholash, tanqidiy tahlil qilish va to‘g‘ri qarorlarni qabul qilish, aholi sog‘lig‘ini saqlash va mustahkamlash doirasida, ular orasida tibbiy madaniyat, sog‘lom turmush tarzi, kasallik rivojlanishining oldini olish borasida profilaktik sanitariya targ‘ibot tadbirlarni olib borish, sog‘lom turmush tarzi ko‘nikmalarini shakllantirishda innovatsion texnologiyalarni keng tadbiq etish;
- o‘z faoliyatini jamiyatda qabul qilingan ma‘naviy-huquqiy meyorlarga mos holda olib borish ko‘nikmalarini yangilaydi;
- konfidensial ma‘lumotlar bilan ishlashda tibbiyot xodimi etikasi, kasbiy sir nuqtai nazaridan kelib chiqib bemorlarni irqi, dini, millati va moddiy ta‘minot darajasidan qat‘iy nazar ularga hurmat va e‘tibor ko‘rsatish;
- anesteziya o‘tkazish uchun zarur bo‘ladigan zamonaviy apparatlarni, kerakli jihozlarni ishga yaroqlilik sifatini tekshirish va ularni ishga tayyorlash ko‘nikmalariga ega bo‘ladi;
- bemorlarda og‘riqsizlantirish vaqtida qo‘llaniladigan asbob-anjomlarni ishlash prinsiplari va texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilish ko‘nikmalari yangilanadi;
- bemor ehtiyojlarini baholash, kuzatuvga olish va hayotiy muhim ko‘rsatkichlarni monitoring qilish qobiliyati mukammallashadi;
- bemorni og‘riqsizlantirishga tayyorlash, nazorat qilish, shifokor ko‘rsatmalarini o‘z vaqtida bajarish ko‘nikmalari shakllanadi va yangilanadi;
- dorilar ta‘sirini nazorat qilish;
- bemorlarda anesteziya vaqtida sodir bo‘lishi mumkin bo‘lgan qo‘rquv va xavotir hissini kamaytirish va asoratlarni oldini olish;
- bemorni narkozga o‘z vaqtida yetkazish va operatsiya stoliga yotqizishni nazorat qilish, narkoz davrida narkoz kartasini to‘g‘ri, aniq yuritish qobiliyati shakllanadi va mukammallashadi;
- premedikatsiya uchun qo‘llaniladigan preparatlarni, narkoz jarayonida ishlatiladigan preparatlarni tayyorlash ko‘nikmalari shakllanadi va mukammallashadi;
- bemor ehtiyojlarini baholash, kuzatuvga olish va hayotiy muhim ko‘rsatkichlarni monitoringini olib borish ko‘nikmalari mukammallashadi;

- yuzaga kelishi mumkin bo'lgan asoratlarni (yurak, nafas to'xtashi, shok, kollaps va b.) erta aniqlash va vrachgacha shoshilinch yordam ko'rsatish ko'nikmalari yangilanadi;
- narkozdan keyin asboblari va apparatlarni tozalash hamda narkoz apparati qismlarini zararsizlantirishni zamonaviy usullaridan foydalanish ko'nikmalari shakllanadi;
- favqulotda vaziyatlar, kechiktirib bo'lmaydigan holatlarini tahlil qila olish va kechiktirib bo'lmaydigan yordamni ko'rsatish qobiliyati yangilanadi.

3. DASTUR MAZMUNI

3.1. "Anesteziolog" 216 kredit ixtisoslashtirish kursi dasturi o'quv rejasi

№	Modulv mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg'ulotlari		Attestatsiya
			Nazariy mashg'ulot	Amaliy mashg'ulot	
1.0	Kasbiy rivojlantirish moduli	54	30	24	
1.1	Modul: O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati. Tibbiyot sohasida korrupsiyaning oldini olish.	6	6	-	
1.2	Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar	6	2	4	
1.3	Modul: Xorijiy til	6	2	4	
1.4	Modul: Sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va amaldagi meyoriy hujjatlar.	6	6	-	
1.5	Modul: Infektsion nazorat	6	4	2	
1.6	Modul: Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi.	6	2	4	
1.7	Modul: Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik	6	2	4	
1.8	Modul: Favqulotda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish.	12	6	6	
2.0	Mutaxassislik fan modullari	156	56	100	
2.1	Modul: Anesteziologiya fanining maqsad va vazifalari. Anesteziolog(ka) hamshiraning lavozimlik burchlari.	12	4	8	

2.2	Modul: Anesteziologiyada ishlatiladigan zamonaviy narkoz apparatlari va ularning ishlash prinsipi. Texnika xavfsizlik qoidalari.	24	8	16	
2.3	Modul: Premedikatsiya, uning asoslari. Anesteziologiyada ishlatiladigan dori vositalari va ularni qo‘llashda anesteziist(ka) hamshiraning roli.	24	8	16	
2.4	Modul: Zamonaviy narkoz tasnifi. Narkoz turlari va bosqichlari.	30	14	16	
2.5	Modul: Anesteziist(ka) hamshirasini operatsiya va narkozga tayyorgarligi. Bemorlarda narkoz jarayonida va og‘riqsizlantirishdan keyin kuzatiladigan asoratlar.	36	12	24	
2.6	Modul: Bolalarda va qariyalarda anesteziologiyaning o‘ziga xos xususiyatlari.	30	10	20	
2.7	Attestatsiya	6			6
	Jami:	216	86	124	6

**“Anesteziistka”
ixtisoslashtirish kursi o‘quv modullarining mazmuni**

1.1.Modul. O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati.Tibbiyot sohasida korrupsiyaning oldini olish. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Bosh vazir lavozimiga nomzodni ko‘rib chiqish va Vazirlar Mahkamasining yaqin va istiqbolga mo‘ljallangan Harakatlar dasturi muhokamasiga bag‘ishlangan yig‘ilishidagi nutqida belgilab berilgan. Sog‘liqni saqlash tizimidagi dasturlarni samarali va to‘liq amalga oshirishdagi asosiy vazifalar.O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosatining asosiy ustuvor yo‘nalishlari. Yangi O‘zbekiston tibbiyoti-yangicha yondashuvlar asosida transformatsiya qilinayotgan tizim.Islohotlar markazida “Inson qadri uchun”degan ezgu tamoyil ustuvor.Yurtimizda aholiga ko‘rsatilayotgan tibbiy xizmatlar sifatini jahon standartlari darajasiga olib chiqish maqsadida halqaro tajribani chuqur o‘rganish va amaliyotga samarali tatbiq etish borasida olib borilayotgan ishlar.

Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasida tibbiyotga doir ustuvor yo‘nalishlarning mazmun-mohiyati.

“Aholi salomatligi-2030” milliy strategiyasining ustuvor yo‘nalishlari, vazifalari va asosiy indikatorlari. O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida shakllangan milliy qonunchilik tizimi, davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari hamda sog‘liqni saqlash tizimida korrupsiyaning oldini olishga qaratilgan amaliy chora-tadbirlar. Davlat siyosatining korrupsiyaga qarshi kurashishdagi asosiy yo‘nalishlari. Davlat boshqaruvi tizimini isloh qilish, davlat xizmatchilarining mas‘uliyatini oshirish, raqamlashtirish orqali inson omilini kamaytirish, ochiq ma‘lumotlar tizimini rivojlantirish va fuqarolik jamiyati institutlarining rolini kuchaytirish.

1.2. Modul Tibbiyotda raqamli texnologiyalar. Tibbiyot sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanishdagi nazariy va amaliy bilimlarni egallash, tibbiy statistik ma‘lumotlarni to‘g‘ri tahlil qilish, tahlil qilingan natijalardan kelib chiqqan holda kasallikning oldini olish yoki davolash yo‘llarini aniqlash, axborot texnologiyalaridan foydalanish borasida asosiy amaliy ko‘nikmalarga ega bo‘lish.

Internet tarmog‘ida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari xususiyatlari, ma‘lumotlar bazasini tashkil etish, ekspert tizimlari va axborot xavfsizligi asoslarini bilishi kerak. “Tibbiyot informatikasi asoslari” o‘quv fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:

- tibbiyot informatikasi asoslari, tushunchalari va tasavvurlarining umumiyliigi;
- axborot tushunchalari va turlari. Tibbiyot masalarini yechishda informatikaning o‘rni;

hozirgi zamonda informatikaning o‘rni va roli, ma‘lumotlarni saqlash, qayta ishlash va uzatish

1.3. Modul. Xorijiy til. Ingliz tilini o‘qitishning maqsadi va vazifalari Tibbiyot xamshiralari ingliz tilini tanishtirish va tibbiyot soxasiga aloqadorligini tushuntirish xamda shu soxaga oid terminlarni o‘rganish. Ingliz tili alifbosidagi xarflar va asosiy qo‘llaniladigan terminlar. The verb “to be”, “to have” Introducing yourself. Tana a‘zolarining nomlanishi. Tibbiyotda ko‘p uchraydigan kassaliklar, kasallik belgilari xamda tibbiyot mutaxassislarining nomlarini ingliz tilidagi talaffuzini o‘rgatish. Tana a‘zolarining nomlanishi. Tibbiyotda ko‘p uchraydigan kassaliklar, kasallik belgilari xamda tibbiyot mutaxassislarining nomlarini ingliz tilidagi talaffuzini o‘rgatish. Ularni og‘zaki nutqda ishlatilishini amaliy mashqlar yordamida o‘rgatish va qo‘llash. Tibbiyot mutaxassislarining nomlarini ingliz tilidagi talaffuzini o‘rgatish. Ularni og‘zaki nutqda ishlatilishini amaliy mashqlar yordamida o‘rgatish va qo‘llash. Berilgan qo‘llanmalardan foydalangan xolda (At the doctor) mavzularida tinglovchilarni og‘zaki nutqini rivojlantirish

1.4. Modul. Sog‘liqni saqlash tizimidagi islohotlar va amaldagi me‘yoriy hujjatlar. Sog‘liqni saqlash tizimini Davlat dasturlari, sog‘liqni saqlash tizimi islohotlariga oid Prezident Farmonlari va Vazirlar Mahkamasining qarorlari. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash tizimini isloh qilishni asosiy yo‘nalishlari. Birlamchi tibbiy sanitariya yordamini isloh qilish. Onalik va bolalikni muhofaza qilish tizimini milliy modulini yaratish. Shoshilinch tibbiy yordamni samarali va to‘liq tizimini yaratish. Aholiga ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni rivojlantirish. Ijtimoiy ahamiyatga ega bo‘lgan kasalliklarga qarshi kurashish chora-tadbirlarini takomillashtirish. Sog‘liqni saqlash tizimida yangi davr. Tibbiyot kadrlarini tayyorlash tizimini takomillashtirish. Respublikada epidemiologik barqarorlikka erishish va uni ushlab turish. Davlat xususiy - sheriklik va tibbiyot turizmini rivojlantirish borasida islohotlarning mazmun mohiyati. Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini Sirdaryo viloyatida joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida. O‘zbekiston Respublikasi prezidentining qarori. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi “Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlari. Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi moduli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmining huquqiy asoslari. Sog‘liqni saqlash tizimidagi me‘yoriy hujjatlar.

1.5. Modul. Infekcion nazorat. Infeksiya haqida tushuncha. Epidemiologiya asoslari. Infekcion nazorat, maqsad va vazifalari. Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi. SanQvaM -0342-17, SanQvaM- 0317-15. Sanitariya epidemiologiya sohasida qo‘llaniladigan me‘yoriy hujjatlar. Ularning maqsadi, aholi salomatligini saqlash, kasallanishlarning oldini olish, aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi munosabatlarni tartibga solish. Sanitariya qoida va me‘yorlari bo‘yicha ish olib borish. Tibbiy chiqindilarni yig‘ish, saqlash va yo‘q qilish.

Karantin va o‘ta havfli yuqumli kasalliklar haqida umumiy ma’lumotlar. Karantin va o‘ta havfli yuqumli kasalliklar guruhiga kiruvchi kasalliklar, ularning profilaktikasi. O‘ta havfli yuqumli kasalliklar aniqlanganda epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar rejasi. OIV va OITS haqida tushuncha. Avariya holatlar haqida ma’lumot.

Davolash profilaktika muassasalarida yuqumli kasalliklarning oldini olish va kamaytirishga qaratilgan profilaktika hamda epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar o‘tkazish. SanQvaM bo‘yicha joriy va mukammal tozalash o‘tkazish. Qo‘llarga gigienik ishlov berish usullari, texnikasi va qo‘llarni yuvish tartibi.

1.6. Modul. Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi. Sterilizatsiyani olib borish xonalaridagi aseptika va antiseptika tadbirlari, ularning talab darajasida bajarilish tartib va qoidalari. Markazlashtirilgan va markazlashtirilmagan sterilizatsiya bo‘limlari turlari. Zamonaviy sterilizatsiya

apparatlari va texnika xavfsizligi masalalari. Sterilizatsiyaning sifatini ta'minlovchi tadbirlar, uni tekshirish uchun zarur indikatorlar.

1.7. Modul. Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik. Sog'lom turmush tarzini tashkil etish asoslari. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda maqsadli guruhlar bilan ishlash. Atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'siri, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, kun tartibini to'g'ri tashkil etish, jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikdagi ahamiyati, zararli odatlarning organizmga ta'siri, tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini jalb etish.

1.8. Modul. Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish. Favqulotda vaziyatlar haqida tushuncha. Favqulotda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, manbalari. Jabrlanuvchilarni saralash tartibi. Tibbiy saralash (trijaj usuli) va evakuatsiya qilish. Jabrlanuvchini ahvolini baholash, asosiy hayotiy ko'rsatkichlarni (nafas, puls, ong, AD) aniqlash. Birlamchi tekshiruv (ABC algoritmi). Bemor uchun zarur vaziyatni yaratish. Terminal holat. Terminal holat bosqichlari. Terminal holat bosqichlari. Klinik va biologik o'lim belgilari. CPR – yurak-o'pka reanimatsiyasining nazariy asoslari. Kattalar va bolalarda yurak massaji va sun'iy nafas berishni o'tkazish algoritmi.

Tez tibbiy yordam chaqirish tartibi. Travmalar va o'tkir holatlarda birinchi yordam ko'rsatish tamoillari. Qon ketish turlari va jgut qo'yish. Sinish, chiqish, immobilizatsiya. Shok holati. Kuyish, cho'kish sovuq va issiqlik urishi. Transportirovka qoidalari.

2.1. Modul. Anesteziologiya fanining maqsad va vazifalari. Anestezist(ka) hamshiraning lavozimlik burchlari. Anesteziologiya fanining maqsad va vazifalari. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 08.11.2019 yil PQ – 4513 sonli qarori, Sog'liqni saqlash vazirligining anesteziologiya soxasiga oid buyruqlari va meyoriy hujjatlari. Anestezist(ka) hamshiralarning funksional vazifalari, o'z vakolatlari doirasida tibbiy muolajalarni bajarishi. Tibbiy etika va deontologiya qoidalariga rioya qilish. Anesteziologiya sohasida ishlatiladigan amaldagi asosiy buyruq va tartiblar. Meyoriy hujjatlar (reanimatsion karta, intensiv terapiya kartasi, narkoz kartasi) bilan ishlash. Narkoz uchun zarur bo'lgan barcha jihozlar, anjomlar, dori–darmonlar va ularning hisoboti. Hamshiralik jarayoni uning bosqichlari. Bemorlarni turli tekshiruvlarga tayyorlash. Hamshiralik parvarishini amalga oshirish.

2.2. Modul. Anesteziologiyada ishlatiladigan zamonaviy narkoz apparatlari va ularning ishlash prinsipi. Texnika xavfsizlik qoidalari. Anesteziologiya va reanimatsiyada ishlatiladigan zamonaviy apparaturalar, ularning ishlash texnikasi. Texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilish ko'nikmalari. Anesteziologiyada ishlatiladigan apparatlar va monitoring apparatlari haqida tushuncha. Narkoz – nafas apparatlari va moslamalar operatsiyadan oldin ishga tayyorlanishi. Nosozliklarni bartaraf qilishning ahamiyati. Reanimatsiya va intensiv davolash palatalarning

jihozlanish meyorlari. Ularni ishlash prinsipi, sozlash, ishlatish, zararsizlantirish usullari. Qo‘l bilan o‘pkani sun‘iy ventilyatsiya qilish moslamalari (RPA-1,RDA-1,RDA-2) Narkoz apparatlari. Laringoskoplar va intubatsiya asboblari naychalari. Uzoq muddat avtomatik ravishda o‘pkani sun‘iy ventilyatsiya qiluvchi asboblari. EKG, elektrokardiostimulyator, infuzomat apparatlari bilan ishlash ko‘nikmalari. Elektrovakumli so‘rg‘ichlar va ularning ishlash texnikasi. Zamonaviy narkoz apparatlari va ularning ishlash prinsipi. Operatsion stress tushunchasi. Zamonaviy anesteziya komponentlari. Anestezist(ka) ish stolini tayyorlash. Bemorning hayotiy ko‘rsatkichlari nazorati haqida tushuncha. Anestezist(ka) tomonidan bajariladigan manipulyatsiyalar.

2.3.Modul. Premedikatsiya, uning asoslari. Anesteziologiyada ishlatiladigan dori vositalari va ularni qo‘llashda anestezist(ka) hamshiraning roli. Bemorlarni narkozdan oldin medikamentoz tayyorlash. Premedikatsiya. Premedikatsiyaning maqsadlari, o‘tkazish tartibi va unda qo‘llaniladigan dori vositalari. Dozani hisoblash, bemorlarni medikamentoz tayyorlash, tromboembolik asoratlar profilaktikasi. Intensiv terapiyada qo‘llaniladigan preparatlar. Infuzion preparatlar, qo‘llash tartibi, ko‘rsatma va qarshi ko‘rsatmalar. Infuzion preparatlarni yuborish. Suv almashinuvi buzilishi klinik belgilarini baholash. Ingalyatsion anesteziyada qo‘llaniladigan preparatlar, ko‘rsatma va qarshi ko‘rsatmalar. Ingalyatsion anestetiklarni narkoz apparatiga quyish, saqlash, sarfini hisoblash. Noingalyatsion preparatlari va mushak relaksantlarini qo‘llash, ko‘rsatma va qarshi ko‘rsatmalar, antidotlari. Dori vositalarni yuborish ketma–ketligi, nojo‘ya ta’sirlari. Anestezist(ka)ning dori vositalarini ishlatilishini nazorat qilishi. Hisob-kitob hujjatlari.

2.4. Modul.Zamonaviy narkoz tasnifi. Narkoz turlari va bosqichlari. Zamonaviy narkoz tasnifi. Narkoz turlari va bosqichlari. Narkotik moddalarni odam organizmiga yuborish yo‘llari. Operatsiya paytida bemorning holatini o‘tkaziladigan anesteziyaga ta’sirini bilish. Ingalyatsion anesteziya haqida tushuncha. Abdominal, torakal, LOR, yuz – jag‘ xirurgik amaliyotlarida anesteziyani o‘ziga xos xususiyatlarini bilish. Noingalyatsion anesteziya haqida tushuncha. Oftalmologik va kichik jarrohlik amaliyotlarida anesteziyaning o‘ziga xos xususiyatlarini bilish. Mahalliy anesteziya. O‘tkazuvchi anesteziya haqida tushuncha. Ortopedik va travmatologik jarrohlik amaliyotlarida anesteziyaning o‘ziga xos xususiyatlarini bilish. Regionar anesteziya haqida tushuncha. Akusherlik–ginekologik, urologik, yiringli jarrohlik amaliyotlarida anesteziyaning o‘ziga xos xususiyatlarini bilish.

2.5.Modul. Anestezist(ka) hamshirasini operatsiya va narkozga tayyorgarligi. Bemorlarda narkoz jarayonida va og‘riqsizlantirishdan keyin kuzatiladigan asoratlar. Anestezist(ka) hamshirasini operatsiya va narkozga tayyorgarligi. Narkoz jarayonida ishlatiladigan dori-darmonlarni, narkoz uchun apparatlarni, shuningdek, kerakli asboblari, narkotik vositalari, kislorod, laringoskop, intubatsiyaga kerakli jihozlarni tayyorlash. Apparatlarni ishga tayyorlash, anestezist(ka) hamshira so‘rg‘ichlar, defibrilyator, elektrokardioskopni ishga yaroqliligini tekshirib ko‘rish, anestezist(ka) ish stolini jihozlash, kerakli dori vositalarni tayyorlash. Narkozni o‘tkazish uchun jihozlarni yaroqliligini tekshirish va tozalashga qo‘yilgan talablar. Nafas marakazi va o‘tkazuvchi yo‘llarining buzilishi natijasida kuzatiladigan

asoratlar. Yurak – qon tomir tizimini buzilishi natijasida kuzatiladigan asoratlar. Operatsiya uchun ish stolini jihozlash, kerakli dori vositalarni tayyorlash. Shoshilinch yordam talab etuvchi holatlarda anesteziolog(ka)ning taktikasi. Narkoz bosqichlari va davrlarida bemorda yurak, nafas faoliyati monitoringini olib borish. Operatsiyadan keyingi davrda anesteziolog(ka)ning nazorati. Bemorda asoratlar aniqlanganda shifokorgacha intensiv kuzatuv va yordam ko'rsatish. Tromboembolik asoratlar, sabablari va klinikasi. Nazotraxeal intubatsiyaning o'ziga xos xususiyati. Kichik jarrohlik amaliyotida og'riqsizlantirish o'tkazishda anesteziolog(ka) hamshirasining vazifalari.

2.6.Modul. Bolalarda va qariyalarda anesteziologiyaning o'ziga xos xususiyatlari. Bolalar bo'limlarida anesteziologiya ishini tashkil etish. Bolalar anesteziologiya va reanimatsiya bo'limining strukturasi. Bolalarda anesteziologiyaning o'ziga xos xususiyatlari. Bolalarda kechiktirib bo'lmaydigan holatlarda anesteziolog(ka) hamshiraning o'rnini. Bolalarda og'riqsizlantirish usullarini qo'llash. Bolalarni og'riqsizlantirishga tayyorlash va uni o'tkazish. Bolalarda og'riqsizlantirish o'tkazishda yuz berishi mumkin bo'lgan asoratlarda shoshilinch yordam ko'rsatish. 0 yoshdan 2oylikkacha chaqaloqlarda uchraydigan xavfli holatlar. Talvasa sindromi va unda shoshilinch yordam ko'rsatish. Gipertermiya va gipotermiya sindromlari, klassifikatsiyasi va ularda shoshilinch yordam ko'rsatish. Bolalarda o'tkir qon-tomir yetishmovchiliklarida shoshilinch yordam ko'rsatish. Bolalarda anafilaktik shok, sabablari, klinikasi va ularda yordam ko'rsatish. Bolalar hayotiga tahdid soluvchi holatlar, sabablari, klinikasi. O'tkir nafas yetishmovchilik sindromi. O'pka shishi. Bolalardagi nafas yo'llaridagi yot jism tiqilganda, laringospazmda yordam ko'rsatish. Bir yoshgacha bo'lgan bolalarda "og'izdan og'izga" usulida sun'iy nafas berish texnikasi. Bolalar hayotiga tahdid soluvchi holatlarda kechiktirib bo'lmaydigan tez tibbiy yordam ko'rsatish. Terminal holatlarda yurak-o'pka reanimatsiyasi. Bolalarda yurak-o'pka reanimatsiyasini o'tkazish.

4. DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1. O'quv bazalari: Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi, Shifokorlar ko'chasi-2, 14-uy. Davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

Amaliyot bazasi: davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

4.2. Mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati:

Modul buyicha dars olib borish uchun nazariy, amaliy va seminar darslar o'tiladigan o'quv auditoriyalari.

Multimediali jamlanma: slaydlar to'plami bo'lgan rrt ko'rinishli ma'ruzalar, ekran, videofilmlar.

Klinik amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash trening o'kuv xonasi, mulyaj, fantom v.b jihozlar.

Mavzular bo'yicha turli jadvallar, tasviriy ko'rgazma va qo'llanmalar,

4.3. Tavsiya etiladigan adabiyotlar

4.3.1. Qonunchilik va meyoriy-huquqiy hujjatlar:

- 1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 6.05.2019 yildagi № 4310-sonli “Tibbiyot va farmatsevtika ta’limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori;
- 2.№377.13.07.2017y. “O‘zbekiston Respublikasi aholisiga ko‘rsatiladigan ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.
3. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2013 yildagi №225 sonli buyrug‘i “Bolalarga statsionar yordam ko‘rsatish”.
- 4.O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risidagi qonuni”.
- 5.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 5.05.2017 yildagi “O‘zbekiston Respublikasida tibbiy ta’lim tizimini yanada isloh qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2956-son qarori.
- 6.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 7.12.2018 yildagi № 5590-sonli “O‘zbekiston Respublikasi sog‘liqni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni.
- 7.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.Mirziyoyevning 2016 yil 31 oktabrdagi “Aholini dori-darmon vositalari va tibbiyot buyumlari bilan ta’minlashni yanada yaxshilashga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori.
- 8.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2018 yil 7dekabrdagi “2019-2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining Sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi farmoni.
- 9.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyovning 2020yil 12noyabrdagi “Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalari faoliyatiga mutlaqo yangi mexanizmlarni joriy qilish va sog‘liqni saqlash tizimida olib borilayotgan islohotlar samaradorligini yanada oshirish chora–tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoni.
- 10.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2020yil 12noyabrdagi “Tibbiy profilaktika ishlari samaradorligini yanada oshirish orqali jamoat salomatligini ta’minlashga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar tug‘risida”gi qarori.
- 11.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2020yil 12noyabrdagi “Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini Sirdaryo viloyatida joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.
- 12.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning “Ma’naviy-ma’rifiy ishlar samaradorligini oshirish va sohani rivojlantirishni yangi bosqichga ko‘tarish to‘g‘risida”gi Qarori.
- 13.O‘zbekiston Respublikasining “ Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi qonuni.2017 yil 3yanvar.

4.3.2 Tavsiya etilgan adabiyotlar:

- 1.A.A.Abduqodirov, A.G.Xayitov «Axborot texnologiyalari», Toshkent “O‘qituvchi ta’minoti”, Toshkent Mehnat -2000 yil.
- 2.A.Axmedov, N.Taylaqov “Informatika”, Toshkent, O‘zbekiston -2002y.
- 3.T.Xolmatov, N. Taylaqov “Amaliy matematika, dasturlash.
- 4.Abduraximova S.A. InglizTili (Tibbiyoto’quvchilariuchun).

5. Gaffarov A.A. Ingliz tili grammatikasi.
6. "Avtoklavlash va sterilizatsiyalashda texnika xavfsizligi" bo'yicha o'rta tibbiyot xodimlari uchun o'quv-dastur qo'llanma. 2014y
7. O'zbekiston Respublikasi sanitariya qoidalari, meyorlari va gigiyenik normativlari. O'zR SanQvaM № 0365 -19
8. Tibbiy anjom-asboblar va buyumlarni sterilizatsiya qilish markazlarini loyihalashtirish, qurish va ekspluatatsiya qilish sanitariya qoidalari va meyorlari.
9. V.YE. Avakov, O.V. Churilova, A.M. Sharipov "Rukovodstvo po okazaniyu pervoy neotlojnoj dovrachebnoy pomoshi" 2010g.
10. Y. Allayorov Y. Tojiboyev "Favqulodda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari". 2007yil.
11. G.G. Jdanov. A.P. Zilber. "Reanimatsiya i intensivnaya terapiya".
12. B.N. Jukov. P.N. Mishensev "Reanimatologiya".
13. A.Z. Manevich A.D. Ploxoy "Intesivnaya terapiya, reanimatologiya, anesteziologiya".
14. V.N. Turakulov F.A. Qurbonov "Anesteziologiya va reanimatsiyada hamshiralik parvarishi" o'quv qo'llanma 2019y.
15. U.G'. Shomirzayeva Q.B. Boltayev "Umumiy anesteziologiya va reanimatologiyadan qo'llanma"
16. B.N. Jukov "Reanimatologiya" Moskva Izdatelskiy sentr "Akademiya" 2007y.
17. Agzamxodjeyev T.S., Yusupov A.S. "Intensiv terapiya asoslari" o'quv qo'llanma, Toshkent, 2014yil.
18. Agzamxodjeyev T.S., Fayziyev O.Y., Yusupov A.S., "Kombinirlangan multimodal anesteziyani abdominal kasallarda qo'llash usuli" Uslubiy qo'llanma Tashkent, 2019.
19. «Klinicheskaya anesteziya» Perevod s angliyskogo A.YE. Lyubovoy i prof. S.V. Sviridova 2014 yil.

4.3.3. Elektron ta'lim resurslari:

- <http://www.minzdrav.uz/>
- <http://www.Neuro.uz/>
- <http://www.laparoscopi.uz/>
- <http://www.Qonber.uz/>
- <http://www.recipe.ru/>
- <http://www.ZiyonET.uz>

5. YAKUNIY ATTESTATSIYA

5.1. Yakuniy attestatsiyaga qo'yiladigan talablar.

Yakuniy attestatsiya O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyruq 3-ilovasidagi «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish ta'lim muassasalarida tinglovchilarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini baholash to'g'risidagi Nizom» asosida o'tkaziladi.

